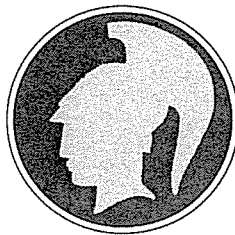

LATINA

LAAJEMPI OPPIMÄÄRÄ

29.3.2010

YLIOPPILASTUTKINTOLAUTAKUNTA

I

Artemisia erat uxor regis Mausoli, qui saeculo a.Chr.n. quarto provinciae Cariae praefuit. Amor eius in coniugem tantus fuit, quantus vix in ullis fabulis invenitur. Is ubi vita perfunctus funere magnifico Halicarnassi sepultus est, Artemisia desiderio mariti flagrans cinerem eius aqua et odoribus mixtum ebibit et multa alia
 5 amoris violenti indicia fecit. Constat eam in patria sua monumentum mirae magnitudinis aedificandum curavisse, ne memoria Mausoli in oblivionem veniret. Hoc opus postea tanti aestimabatur, ut inter septem miracula mundi numeraretur. Ad laudes mariti augendas regina etiam certamina oratoria instituit et victoribus eorum praemia pecuniae amplissima posuit. Dicuntur multi viri nobiles ingenio et
 10 lingua praestantes Halicarnassum venisse, ut de palma artis dicendi certarent. Sunt etiam, qui Isocratem ipsum cum discipulo suo Theopompo aliisque oratoribus celeberrimis certavisse memoriae prodiderint.

II

Post mortem Mausoli Artemisia uxor in illis partibus Asiae regnabat. Tum Rhodii, cum mulierem urbibus totius Cariae imperare indignarentur, classe armata ad id
 15 regnum occupandum profecti sunt. Artemisia de ea re certior facta sibi callido consilio utendum esse arbitrabatur. Itaque classem abstrusam cum remigibus celatis in interiore portu Halicarnassi collocari, reliquos autem cives in moenibus stare iussit. Cum Rhodii classem suam ornata in portum maiorem appulissent, incolae regina iubente a muro aggressoribus plausum dederunt et iis patriam se tradituros esse polliciti sunt. Ubi primum hostes navibus relictis intra muros urbis penetra-
 20 verunt, Artemisia classem suam, quae in portu minore latebat, in mare eduxit et ea in portum maiorem invecta est. Ibi naves Rhodiorum a custodibus vacuas nullo resistente cepit et in altum mare abduxit. Quo factum est, ut Rhodiis, cum non haberent, quo se reciperent, nulla potestas fugiendi daretur. Itaque media urbe
 25 deprehensi et haud multo post in ipso foro occisi sunt.

Deinde Artemisia suis remigibus et militibus in navibus Rhodiorum impositis ad Rhodum versus iter facere coepit. Incolae huius insulae, cum naves laureatas appropinquare animadvertissent, suos milites victores reverti opinati copias advenientes cum gaudio receperunt. Artemisia Rhodo potita principibus occisis
 30 tropaeum suae victoriae in urbe Rhodo constituit et duas statuas aeneas fecit, unam urbis Rhodiorum, alteram suae imaginis. Postea circa eum locum aedificium structum est, ne quis illud monumentum aspicere posset. Rhodii enim religione impediabantur, quominus statuam reginae destruerent.

(Vitruviuksen ja Gelliuksen mukaan)

Ratkaise seuraavat latinankieliseen tekstiin liittyvät tehtävät (A–D) sekä täydennystehtävä (E).

Kirjoita vastaukset konseptipaperille.

A. Käännä teksti I (rivit 1–12) asiatarvasti luontevalle **suomen kielelle** ja kirjoita käännös **selvällä käsialalla** konseptipaperille.

B. Lue teksti II (rivit 13–33) ja vastaa sen pohjalta suomeksi seuraaviin kysymyksiin.

1. Mikä sai rhodoslaiset lähtemään sotaretkelle?
2. Mikä oli Artemisian puolustusstrategia?
3. Mikä sai hyökkääjät luulemaan, että sota oli jo ratkennut?
4. Minkä virheen hyökkääjät tekivät?
5. Miten kuningatar käytti virhettä hyväkseen?
6. Miten hyökkääjille lopulta kävi?
7. Millä keinolla Artemisian onnistui kukistaa Rhodos lopullisesti?
8. Mitkä julkiset muistomerkit sota jätti jälkeensä?
9. Miten lakia kierrettiin?
10. Miten uskonto vaikutti Rhodoksen kaupungin rakennussuunnitelmiin?

C. Kielioppitehtävä:

1. Mainitse tekstistä II (rivit 13–33)
 - a) k a k s i ablativus absolutus -rakennetta
 - b) k a k s i accusativus cum infinitivo -rakennetta
 - c) k a k s i participium coniunctum -rakennetta
2. Mainitse seuraavien sanojen sijamuoto:
 - a) *totius* (rivi 14)
 - b) *consilio* (rivi 16)
 - c) *mare* (rivi 21)
 - d) *multo* (rivi 25)
 - e) *Rhodo* (rivi 29)

D. Muunnostehtävä:

Muunna ilmaisu

- a) *ad id regnum occupandum* (rivit 14–15) finaalisesti ut-lauseeksi
- b) *Incolae ... copias ... receperunt* (rivit 27–29) passiiviin
- c) *Rhodium ... religione impediabantur* (rivit 32–33) aktiiviin

- E. Yhdysvaltain 44. presidentti Barack Obama piti virkaanastujaispuheensa 20.1.2009. Seuraavassa on poimintoja tästä puheesta, josta hänen 10-vuotias tyttärensä Malia oli sanonut etukäteen, että ”sen on parasta olla hyvä” (tehtävä 1). ”Olemme valinneet pelon sijasta toivon” (tehtävä 2); ”Meidän on rakennettava Amerikka uudelleen” (tehtävä 3); ”On hyvin tiedossa, että olemme keskellä kriisiä” (tehtävä 4); ”Yhdysvaltain menestys perustuu kansalaisten uskoon” (tehtävä 5).

Yllä siteeratut lauseet on käännetty seuraavassa latinaksi jättämällä jokaisesta sanonnasta yksi kohta avoimeksi. **Täydennä käännökset asettamalla sulkeissa oleva sana oikeaan muotoon.**

1. Cura, ut oratio tua bona (esse).
2. Pro timore spem (eligere).
3. America nobis denuo (aedificare).
4. Constat nos medio (discrimen) versari.
5. Prosperitas Civitatum Americae Unitarum in fide (civis) posita est.

KOKEEN PISTEITYS / POÄNGSÄTTNINGEN AV PROVET

Tehtävä	Osioiden määrä	Pisteitys	Painokerroin*	Enint.	Arvostelulomakkeen sarake
Uppgift	Antal deluppgifter	Poängsättning	Koefficient*	Max.	Kolumn på bedömningsblanketten
A.				90 p.	1
B.	10 x	8-0 p.	x 1	80 p.	2
C. 1.	3 x	4-0 p.	x 1	12 p.	} 3
2.	5 x	1-0 p.	x 1	5 p.	
D.	3 x	4-0 p.	x 1	12 p.	4
E.	5 x	2-0 p.	x 1	10 p.	5

Yht./Tot. 209 p.

* Painotus tapahtuu lautakunnassa.
Viktningen görs av nämnden.